

LÄRARHANDLEDNING TILL *Det Magiska Huset*

UNGA PÅ OPERAN UPPTÄCKER BALETT

KURSMÅL INOM ÄMNET

IDROTT *årskurs 1-3*

Detta avsnitt fokuserar på kursmålen:

- ✓ Grovmotoriska grundformer, till exempel springa, hoppa och klättra. Deras sammansatta former i redskapsövningar, lekar, danser och rörelser till musik, såväl inomhus som utomhus.
- ✓ Takt och rytm i lekar, danser och rörelser till musik.

FÖRBEREDELSE

- ✓ Läs igenom lärarhandledningen och välj ut de delar som du vill använda under lektionen efter det att ni har sett avsnittet.
- ✓ Låt gärna eleverna sitta tillsammans i en halvring på golvet, med fri yta att röra sig på, medan ni ser avsnittet.
- ✓ Förbered eleverna på att avsnittet innehåller rörelser som de gärna får härma medan de tittar på avsnittet.

INTRODUKTION

– *Det Magiska Huset*

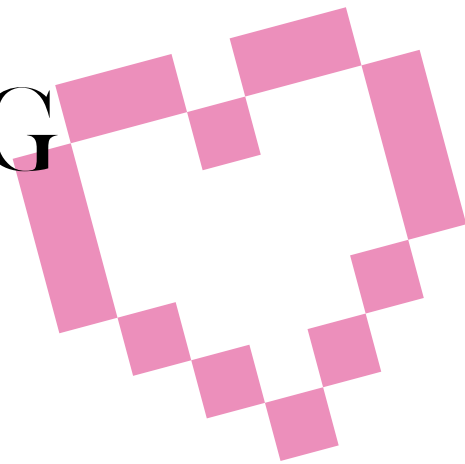
I detta avsnittet får vi tillsammans med Kungliga Operans pedagog Sara upptäcka dansformen klassisk balett. Vi träffar dansarna Emily och Kalle, samt balettmästaren Eva och balettpianisten Ani. Efter att ha sett avsnittet väljer du hur du vill arbeta vidare med innehållet tillsammans med dina elever.

I lärarhandledning har vi bland annat med ord som finns med i avsnittet som ni kan repetera och fördjupa er i. Det finns även förslag på övningar för att fortsätta arbeta med avsnittets tema lektionstiden ut.

Lärarhandledningen är en metodlåda för gemensamt arbete i klassrummet efter att ni har sett *Det Magiska Huset – Unga på Operan upptäcker balett*.

ÅTERKOPPLING TILL ORDI AVSNITTET

KUNGLIGA BALETTEN

Kungliga Baletten är ett av de äldsta balett-kompanierna i världen. Kungliga baletten har funnits ända sedan 1700-talet och grundades av kung Gustav III. Idag är det runt 70 dansare som arbetar i operahuset, ungefär lika många manliga som kvinnliga. Dansarna kommer inte bara från Sverige utan från hela världen. Ofta pratar de engelska med varandra, och alla ord inom baletten är på franska

POSITION

Det finns fem grundpositioner i balett som all klassisk balett bygger på. Genom grundpositionerna, ytterligare rörelser som kan vara små eller stora, och med olika dynamiker i musiken berättar balettdansarna en berättelse. Balettdansören måste kunna grundpositionerna med stor säkerhet för att kunna bygga vidare med andra rörelser.

TÅSKOR

För att kunna dansa på tå behövs ett par tåspets skor. Skornas tåparti är en hård "låda" av papper, tyg och lim som är alldeles platt framtill för att ge stöd åt dansarens egna tår. Tåspets skor slits snabbt ut. Till en föreställning som Svansjön behöver ballerinan som gör rollen som Odette/Odile åtminstone två par skor. Under ett helt år kan en dansare slita ut nästan hundra par skor! Tåspetsdans är framförallt utförd av kvinnliga dansare, men ibland dyker det upp manliga dansare på tå.

PIRUETT

Piruetten betyder "snurr". Piruetten är en snurr som börjar från en eller två fötter. Genom snurren står dansaren på en fot och landar sen snurren på en eller två fötter. I en piruetta är rotationen 360 grader och dansaren snurrar minst ett helt varv – men kan vara flera varv.

EN BALETTDANSARES DAG

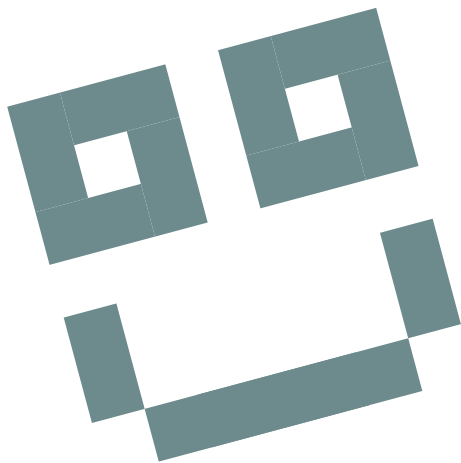
En dansares dag börjar med något som kallas morgonskola – det är det dagliga passet för att träna teknik, styrka och smidighet och är ungefär 90 minuter lång. Efter morgonskolan fortsätter dagen med repetitioner och på kvällen kan det vara föreställning. En arbetsdag kan på så sätt sträcka sig från klockan 10.00 på morgonen till klockan 23.00 på kvällen.

Det är ett fysiskt mycket krävande arbete att vara balettdansare. Som balettdansare tränar du i regel sex dagar i veckan för att hålla sig i form. Många dansare börjar arbeta professionellt tidigt, kanske redan när de är 18 år, men går sedan i pension runt 40-årsåldern.

UPPVÄRMNING

SPOTTEN

Innan ni fördjupa er i materialet så är det bra att väcka kroppen. Ett roligt sätt att återkoppla till filmens innehåll är att alla får öva på ”spotten” – och öva på att snurra utan att bli yr. Namnet Spotten kommer från engelskans spot, som betyder punkt.

1. Om ni är ute så ställer ni er vid en fotbollsplan eller gräsmatta på ett led, är ni inomhus så kan ni ställa er längs ena väggen och sedan röra er på diagonalen. Uppgiften är tydlig, alla ska röra sig i en och samma riktning.
2. I denna riktning ska eleven ha tagit fasta på ett fast föremål eller en punkt, Spotten.
3. När eleven rör sig så ska denna snurra, och försöka hålla blicken på samma ställe så länge som möjligt för att sen alltid återkomma med blicken fäst mot sin punkt. Det blir en kul utmaning att snurra och alltid fästa blicken på samma ställe.

REGNDROPPAR

Regndroppar är en följa John-lek och namnet kommer från en rörelse där en dansare skapar regndroppar genom att lyfta händerna över huvudet och sedan fälla ner dem framför kroppen. Samtidigt skakar dansare sina fingrar och återupprepar detta medan dansaren går på tår.

1. Övningen börjar med att alla ställer sig i en cirkel och musik sätts igång, kanske ett verk från någon klassisk balett som *Svansjön* eller *Giselle*.
2. Någon börjar att leda gruppen ett varv i en rörelse och när alla har rört sig ett varv så är det nästas tur att göra en rörelse som alla följer efter. Ta gärna inspiration från de rörelse som Sara, Emily och Kalle gjorde i avsnittet.

SAMTALSFRÅGOR

Vi alla ser, hör och tolkar information på olika sätt. För att berika upplevelsen av avsnittet som ni precis har sett är ett efterföljande samtal med hela klassen en bra fördjupning. Här kommer ett förslag på frågor som ni kan prata om:

1. Vad handlade avsnittet om?
2. Vilka var med i avsnittet och vad gjorde de?
3. Fick du reda på något som du inte visste sedan tidigare?
4. Vilken var den bästa stunden/scenen i avsnittet?
5. Hur vill du beskriva balett?
6. Var det någon övning som Kalle och Emily gjorde som du tyckte verkade svår eller rolig?
7. Hur upplevde du musiken i avsnittet?

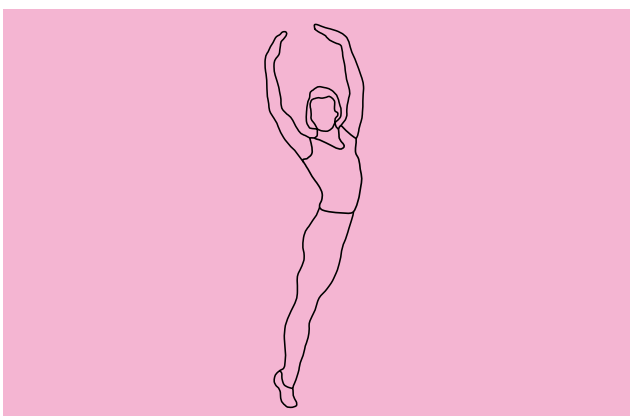
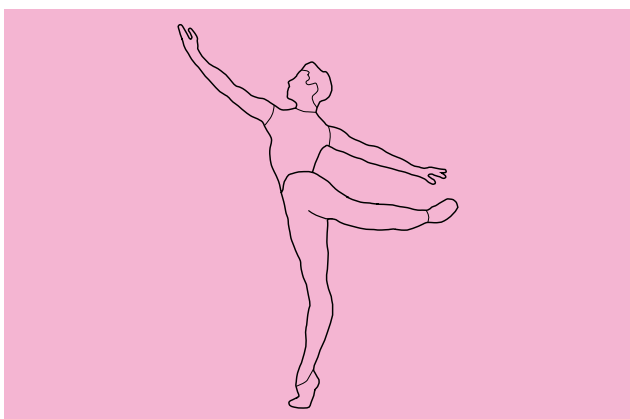

HUR KÄNNIS POSITIONEN?

Här nedan ser du tre bilder på tre olika positioner.

1. Testa att ställa dig i positionerna här nedan och känn efter vilka delar av kroppen som får anstränga sig.
2. Rita eller skriv i rutan vilken kroppsdel som du känner anstränger sig allra mest.

FRÅGOR – BALETT

	1	X	2
1. Hur många dansföreställningar har Kungliga Operan under ett år?	20	100	200
2. Vilken saga är också en känd balett?	Nötknäpparen	Nalle Puh	Pettson och Findus
3. Vad är en tutu?	En sko	Ett danssteg	En kjol
4. Hur mycket lyfter en manlig dansare under en föreställning?	Som en flodhäst (1000 – 1500 kg)	Som en noshörning (2500 kg)	Som en stor häst (700kg)
5. Vilket språk används för rörelserna i klassisk balett?	Franska	Engelska	Spanska
6. Hur många balettdansare finns det på Kungliga Operan?	105	23	68
7. Vad betyder balett?	Liten dans	Att flyga	Glädje
8. Hur många grundpositioner finns det i klassisk balett	2	5	10

FACIT: X, 1, 2, 1, 1, 2, 1, X